

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
CELJE

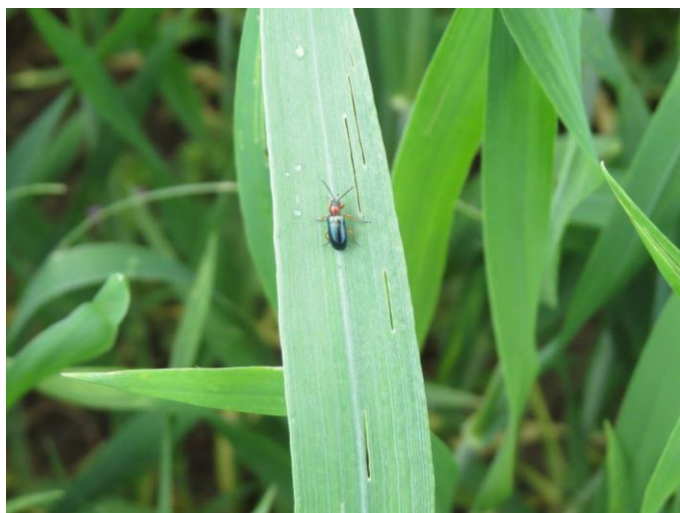
Oddelek za kmetijsko svetovanje
Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje

Celje, 21.04.2021

ZATIRANJE ŠKODLJIVCEV na ŽITIH

RDEČI ŽITNI STRGAČ (*Oulema melanopus*)

Žitni strgač se hrani na listju žit in številnih trav in največjo škodo povzroči prav na ječmenu in ovsu. Z listjem se hranijo tako odrasli osebki kot ličinke, vendar odrasli osebki pojedjo listje v obliki ozkih prog, medtem ko se ličinke hranijo z zgornjo povrhnjico in mezenhimom, spodnjo povrhnjico pa pustijo nepoškodovano. Ob močnejših napadih se progo združujejo, ločene so le z listnimi žilami in celo listje pobeli, kar zlahka opazimo že od daleč.

Slika 1: Odrasli hrošči žitnega strgača prezimijo na zaščiteneh mestih in se v toplih pomladnih dneh preselijo na žita (foto: I. Škerbot).

Slika 2: Poškodbe, ki jih na listih povzročijo ličinke žitnega strgača, prepoznamo kot podolgovate belkaste proge, ki so ob močnejšem napadu vidne že od daleč kot belkasti otoki, ki se širijo (foto: I. Škerbot).

Za zatiranje ličink se odločimo na podlagi **preseženega praga škodljivosti**:

- povprečno 1 ličinka na posamezen vrhni list ALI
- 10 ličink na m² ALI
- 15 % poškodovane površine najbolj vitalnih zgornjih listov

in tretiranje opravimo v času, ko se je iz jajčec izleglo že vsaj 10-15 % oziroma približno 20 do 30 % ličink. Cilj pri zatiranju so začetni razvojni stadiji ličink. Zatiranje ličink lahko kombiniramo z zatiranjem listnih uši.

Odrasle hrošče je smiselno zatirati le v primeru velikih prerazmnožitev. Glede na stanje posevka je kritično število doseženo pri 8 do 15 hroščih na m².

LISTNE UŠI (Aphididae) množično naselijo žita v obdobju začetka cvetenja in se najintenzivneje hranijo na klasih v času mlečne zrelosti. Poleg neposredne škode - zmanjšanja mase zrn, ki jo povzročijo s sesanjem sokov so škodljive tudi zaradi prenosa virusov, kar je lahko še posebej problematično v semenskih posevkih.

Slika 1: kolonija listnih uši na listu žita (foto: I. Škerbot).

Slika 2: Listne uši se najintenzivneje hranijo na klasih v času mlečne zrelosti (foto: I. Škerbot).

Na žitih se naselijo predvsem velika žitna uš (*Sitobion avenae*), zelena žitna uš (*Schizaphis graminum*), svetla žitna uš (*Metopolophium dirhodum*) in čremsina uš (*Rhopalosiphum padi*).

Uši navadno zatiramo v obdobju cvetenja in ob začetku mlečne zrelosti. Takrat jih zadovoljivo zatremo istočasno in z istimi insekticidi kot žitnega strgača. Pri semenskih posevkih ječmena, ki jih posejemo zelo zgodaj je zaradi omejevanja možnosti prenosa virusov, včasih uši smiselno zatirati tudi jeseni.

Za zatiranje ličink se odločimo na podlagi preseženega praga škodljivosti:

- **v času cvetenja:** več kot 5 do 8 uši na klasu ali z ušmi naseljeno več kot 20 % klasov,
- **v sredini mlečne zrelosti:** 7 do 10 uši na klasu ali z ušmi naseljeno več kot 30 % klasov.

Preglednica 1: Insekticidi za zatiranje žitnega strgača in listnih uši na žitih registrirani v RS na dan 21.04.2021

ZATIRANJE ŽITNEGA STRGAČA in LISTNIH UŠI				
Sredstvo aktivna snov karenca	Odmerek	Škodljivec		Opombe
		RDEČI ŽITNI STRGAČ	LISTNE UŠI	
ASSET FIVE piretrini 46,5 g/L karenca: 7 dni	0,064 % konc. (0,38 l/600 l vode na hektar)	✓		- uporaba v žitih, - izdano dovoljenje za nujne primere (velja za čas od 09.03. do 08.07.2021), - insekticid lahko uporabijo poklicni pridelovalci, - insekticid ni v prosti prodaji (prodaja se neposredno, samo znanim kupcem), - namenjen za zatiranje žitnega strgača v ekološki pridelavi.
BULLDOCK EC 25 (zaloge v prodaji do 30.04.2021, zaloge v uporabi do 20.07.2021) beta-ciflutrin 2,5% karenca: 21 dni	0,3-0,5 l/ha	✓	✓	- uporaba v pšenici, ječmenu, ovsu, tritikali in rži; - število tretiranj s sredstvom na istem zemljišču v eni rastni dobi: 2-krat.
DECIS 2,5 EC ali POLECI deltametrin 2,5% karenca: 30 dni	0,2-0,3 l/ha	✓	✓	- uporaba na strnih žitih; - število tretiranj s sredstvom na istem zemljišču v eni rastni dobi: 2-krat.
FASTAC 100 EC (zaloge v prodaji do 30.04.2021, zaloge v uporabi do 30.04.2022) alfa-cipermetrin 10% karenca: 21 dni	0,12 – 0,125 l/ha	✓ (ličinke žitnega strgača)	✓	- uporaba v ječmenu in pšenici; - število tretiranj s sredstvom na istem zemljišču v eni rastni dobi: 2-krat.
KAISO EG (zaloge v uporabi do 15.12.2020) lambda-cihalotrin 5% karenca: 30 dni	150 g/ha	✓	✓	- uporaba v pšenici, ječmenu, ovsu, tritikali in rži; - število tretiranj s sredstvom na istem zemljišču v eni rastni dobi: 1-krat.
KARATE ZEON 5 CS lambda-cihalotrin 5% karenca: 30 dni	0,15 l/ha	✓	✓	- uporaba v pšenici, ječmenu, ovsu, tritikali in rži; - število tretiranj s sredstvom na istem zemljišču v eni rastni dobi: 2-krat.
KARIS 10 CS lambda-cihalotrin 10% karenca: zagotovljena s časom uporabe	50 ml/ha	✓	✓	- za zatiranje LISTNIH UŠI v pšenici, ječmenu in ovsu (tretiramo v razvojni fazi od konec klasenja do pozna mlečna zrelost (BBCH 59 – 77) na pšenici in ječmenu, na ovsu pa od fenološke faze od konec klasenja do vodena zrelosti (BBCH 59-71), - za zatiranje LISTNIH UŠI, ki prenašajo virus rumene pritikavosti ječmena (BYDV00) v pšenici, ječmenu in ovsu (tretiramo v razvojni fazi, ko je prvi list prodrl skozi koleoptilo do trije stranski poganjki zaznavni BBCH (009-23), - za zatiranje RDEČEGA ŽITNEGA STRGAČA v pšenici, ječmenu, rži, ovsu in tritikali ; - število tretiranj s sredstvom na istem zemljišču v eni rastni dobi: 2-krat.
MAVRİK 240 ali EVURE tau-fluvalinat 24% karenca: 30 dni v pšenici, rži in tritikali	0,2 l/ha	✓	✓	- uporaba v pšenici, rži in tritikali; - število tretiranj s sredstvom na istem zemljišču v eni rastni dobi: ozimna žita sta največ 2 tretiranj v eni rastni dobi, in sicer 1 tretiranje v jesenskem in 1 tretiranje v spomladanskem času; jara žita dovoljeno je le 1 tretiranje v eni rastni sezoni.

ZATIRANJE LISTNIH UŠI		
Sredstvo aktivna snov karenca	Odmerek	Opombe
AFINTO ali TEPEKI flonikamid 50% karenca: 28 dni v pšenici, rži in tritikali; 30 dni v ječmenu in ovsu	0,14 kg/ha	- uporaba v pšenici, rži, tritikali, ječmenu in ovsu za zatiranje listnih uši, - število tretiranj s sredstvom na istem zemljišču v eni rastni dobi: v pšenici, rži in tritikali 2-krat; v ječmenu in ovsu 1-krat, - uporaba tudi v ječmenu za zatiranje listnih uši, prenašalcev virusov, ki povzročajo virusna obolenja na ječmenu v; tretiranje se po potrebi opravi v jesenskem času (število tretiranj s sredstvom na istem zemljišču v eni rastni dobi: 1-krat).
DECIS 100 EC deltametrin 10% karenca: 30 dni	0,063 l/ha	- uporaba v ozimni in jari pšenici, ozimnem in jarem ječmenu, ozimnem in jarem ovsu; - število tretiranj s sredstvom na istem zemljišču v eni rastni dobi: 1-krat.
FASTHRIN 10 EC alfa-cipermetrin 10% karenca: 42 dni	0,1 – 0,15 l/ha	- uporaba v pšenici, ječmenu, rži, tritikali in ovsu; - število tretiranj s sredstvom na istem zemljišču v eni rastni dobi: 2-krat; - Tretiramo: v razvojni fazi od vznika do razvojne faze, ko je 9 ali več listov razvitih (BBCH 09-19) (dovoljeno največ 1-krat) ALI v razvojni fazi od začetka cvetenja do razvojne faze srednje mlečne zrelosti (BBCH 61- 75) (dovoljeno največ 1-krat).
PIRIMOR 50 WG pirimikarb 50% karenca: 35 dni	0,3 kg/ha	- uporaba v ozimni in jari pšenici, ozimnem in jarem ječmenu, ovsu, tritikali in rži; - število tretiranj s sredstvom na istem zemljišču v eni rastni dobi: 2-krat. <i>Tretiranje z ročno oprtno škropilnico za ciljne površine, ki so nizko nad tlemi, ni dovoljeno.</i>

Pozor!

V primeru potrebe po uporabi insekticidov, ki so nevarni za čebele upoštevajte ukrepe za varstvo čebel!

Pred uporabo fitofarmacevtskega sredstva OBVEZNO preberite in UPOŠTEVAJTE navedbe na ETIKETI oz. NAVODILO O UPORABI, ki je priloženo sredstvu!

Pripravila: mag. Iris Škerbot, univ. dipl. inž. agr.
specialistka za varstvo rastlin